

Lärarhandledning till
Hjärtats hemlighet

Innehållsförteckning

- s. 3 Syftet med lärarhandledningen
- s. 4 1. SO och värdegrundsfrågor
 1.1 *Rami är ny i staden.*
 1.2 *Freja är mobbad i skolan.*
 2. Drama kopplat till förebyggande arbete mot mobbning
 2.1 *Repetera skillnaden mellan mobbning, konflikt och att retas.*
 2.2 *Dramatisera en situation som eleverna känner igen:*
 3. Dramatisera mera – Ha kull!
- s. 5 4. Frågor om psykisk ohälsa och relationer
 5. Frågor om kulturella skillnader/likheter
 6. Krig och konflikter
 6.1 *Finns det elever med erfarenheter av krig i din grupp?*
 6.2 *Ta reda på fakta om Afghanistans historia*
 6.3 *Fler förslag*
- s. 6 7. Fakta om svensk flora och fauna
 8. Blandade uppgifter, svenska
- s. 7 – 14 9. Läsförståelse till varje kapitel – frågor på, mellan och bortom raderna
- s. 15 – 23 10. Ordgömmor substantiv, adjektiv och verb
- s. 24 11. Träna på skiljetecken och stor bokstav

Syftet med att skriva en lärarhandledning till *Hjärtats hemlighet*

Vår tanke bakom denna skrift är att ge dig som lärare hjälp att använda en skönlitterär bok i din undervisning. Kanske är det första gången du vill testa att faktiskt göra det. Då hoppas vi att du kan få nytta av våra förslag. För det är precis vad det handlar om – förslag på lektioner som du kan ta hjälp av för att arbeta tematiskt eller ämnesriktat, eller att hitta goda idéer du kan utveckla vidare.

Förhoppningen är att du ska hitta något som passar just din grupp elever.

Samtligt innehåll är väl förankrat i rådande läroplan Lgr 11. I skrivandes stund är en ny plan på gång. Troligtvis kommer inte mycket förändras vad gäller det grundläggande inom läsning, skrivning och värdegrundsfrågor.

Med detta sagt – lycka till med din undervisning och hoppas att du kan se teman att arbeta vidare med och att våga ta det där steget till att låta en skönlitterär bok utgöra basen för att träna en mängd olika förmågor!

Anna Helgesson är grundskollärare sedan tjugo år och barnboksförfattare. Hennes bakgrund som klasslärare i ett invandrartätt område har gett henne erfarenhet och förståelse av andra människors villkor kopplat till skolans värld. Hennes egen uppväxt på landet är basen för berättelsen om Freja och Rami. Boken Hjärtats hemlighet föddes ur mötet mellan en av hennes elever från Afghanistan och hennes egna minnen från barndomen.

”Jag är så tacksam för att jag fått möta så många härliga elever från olika platser i världen. Det gör mig ödmjuk inför våra olika livsvillkor. Det är en styrka både i mitt läraryrke och i mitt skrivande. Och jag är så glad att jag vuxit upp på svenska landsbygden. Vilken rikedom!”

Fotograf Per Johansson, Prästängen, Sköllersta

Här följer ett axplock av förslag till lektioner kopplat till bokens tema och innehåll. Hoppas att det kan ge dig som pedagog idéer att utforma din undervisning på ett bra och varierat sätt. Lycka till!

/Anna, författare & Mikhael, förläggare PP bokförlag

1. SO/värdegrundsfrågor

1.1 Rami är ny i staden.

Hur känns det att komma ny till en plats?

Hur känns det att lära känna en ny person? Vilka möjligheter och svårigheter kan det innebära?

Vad ska vi tänka på i vår klass när vi får en ny klass/skolkamrat? Gör en lista med "viktigt att tänka på"!

1.2 Freja är mobbad i skolan.

Vad betyder det att bli mobbad?

Hur känns det att bli mobbad, tror du?

Vad kan det finnas för orsaker till att någon blir en mobbare?

Vad och hur ska vi göra för att förebygga mobbning i vår klass/skola? Gör en lista med saker som stärker gruppen.

2. Drama kopplat till förebyggande arbete mot mobbning

2.1 Repetera skillnaden mellan mobbning, konflikt och att retas.

Vad är egentligen mobbning? Ge exempel på en situation som är mobbning, en konflikt eller retsamhet.

2.2 Dramatisera en situation som eleverna känner igen:

Exempel: *En elev kommer fram till fotbollsplanen och frågar om den får vara med. En annan elev svarar att hen inte får vara med, för att hen är så dålig på fotboll och de vill inte ha med någon så dålig i sitt lag. I så fall får hen vara med i det andra laget.*

Vad kan hända? När blir det mobbning? När är det en konflikt? När är det att någon bara retas?

Gör flera olika scenarion som anger vad det är; mobbning, en konflikt eller någon som är dum och retas. Låt eleverna komma med egna förslag!

3. Dramatisera mera – Ha kul!

- Frejas och Ramis första möte på lekplatsen.
- Föreställ er hur det skulle kunna kännas att vara med om en tidsresa. Ta en klasskamrat i händerna, blunda och visualisera händelsen med glashjärtat när de reser till sommarparadiset! Låt någon läsa högt och visa vad som händer.
- Vilka djur möter Rami? Gör charader och låt klasskamraterna gissa! (hund, höna, kyckling, tupp, häst, ko, gris, orm, mygga, trollslända, gräshoppa, räv)
- Föreställ er att ni befinner er i en mörk skog där vilda djur smyger omkring. Visa med kroppsspråk och ansiktsmimik hur det känns!
- Fler förslag på charader: plocka blommor, rida, cykla, ro, skjuta luftgevär, kasta hästsko, dricka saft, fiska kräftor.

4. Frågor om psykisk ohälsa och relationer

- Mamma Fatemeh mår dåligt när hon får veta att Ramis pappa har dött. Hur visar hon att hon mår dåligt?
- Storebror Ali mår också dåligt och visar det på olika sätt. Hur?
- Rami saknar sin pappa. På vilka sätt visar han det?
- Freja blir mobbad i skolan. Hur berättar Freja om sin mobbning?
- Freja är ett skilsmässobarn. Hur hanterar hon saknaden över sin pappa?

5. Frågor om kulturella skillnader/likheter

Se aktuella pedagogiska filmer/Lilla Aktuellt skola som kan generera frågeställningar utifrån begrepp som *flykting, segregation, integration, krig, asyl, medborgarskap* kopplat till boken.

6. Krig och konflikter

6.1 Finns det elever med erfarenheter av krig i din grupp?

Ta reda på hur det ser ut bland dina elever. Ställ frågor!

- *Har du eller någon du känner erfarenheter av krig?*
- *Hur tror du att det skulle kännas om din familj, ditt samhälle eller land blev utsatta för en attack eller belägring?*
- Låt eleverna rita och/eller skriva sina tankar.
- Låt dem som vill redogöra muntligt, i helklass eller mindre grupp. I detta skede kan det vara bra att vara beredd på att finnas till hands lite extra för frågor eller oro som kan uppkomma bland eleverna.

6.2 Ta reda på fakta om Afghanistanens historia (eller ett annat land som känns mer aktuellt i din grupp).

Förslag: Vad har hänt alldeles nyligen i landet?

Vad kan vi berätta om landets historia?

Vilka direkta hot lever människor under?

Hur ser situationen ut för flyktingar?

Hur kan en vardag se ut för en pojke eller flicka i din ålder?

Skillnader mäns/kvinnors levnadsvillkor?

Tips: redovisa kortfakta om landet, t ex flaggan, språk, religion, världsdel, klimat, invånarantal, areal, styrelseskick osv.

Tips på länkar:

<https://sverigeforunhcr.se/blogg/matbrist-8-snabba-fakta-afghanistan>

<https://sak.se/afghanistan>

<https://www.rodakorset.se/vad-vi-gor/lander-vi-arbetar-i/afghanistan/>

<https://www.ne.se/info/tjanster/varldens-lander/>

6.3 Fler förslag: UR har en programserie som består av nio avsnitt att lyssna på som heter **Barnens flykt**. Barn som flytt till Sverige berättar vad de varit med om.

Tips! Lyssna på **avsnitt 2** som handlar om **Zaynab som flytt från Afghanistan**. Se länk:

<https://urplay.se/program/196270-barnens-flykt-zaynab>

Låt eleverna ha ett papper att skriva/rita på under tiden de lyssnar. Kanske deras skisser kan vara en grund att använda vid diskussioner efter lyssningen?

7. Fakta om svensk flora och fauna (NO/SV):

(Koppla gärna till **bildämnet** genom någon form av bildteknik.)

- Vilka djur lär sig Rami om?
Kategorisera vilda djur/tamdjur? Skriv dem i alfabetisk ordning? Ta reda på fakta om ett djur?
- Vilka blommor lär sig Rami om?
Skriva midsommarblommorna i alfabetisk ordning? Ta reda på fakta om en växt?

8. Blandade uppgifter, svenska

- Lista likheter mellan Rami och Freja.
- Lista olikheter mellan Rami och Freja.
- Skriv ner ord från texten som är nya för dig. Ta reda på minst en synonym.
- Välj ut fem verb ur boken. Komparera dem.
- Välj ut fem adjektiv ur boken. Komparera dem.
- Välj ut fem substantiv ur boken. Skriv dem i singular och plural, obestämd och bestämd form.
- Välj fem ord ur boken som du skriver motsatsord till.
- Välj ut ett avsnitt i boken. Skriv av det med din finaste handstil.
- Skrivövning – Fantisera om vad som händer första skoldagen. Hur reagerar Rami när han får syn på Freja? Vad säger de? Berättar de något om vad de varit med om? Vad händer på rasten? Vad gör klasskamraterna?
Fortsätt med att skriva ett tjugofemte kapitel, helt enkelt!

9. Läsförståelse till varje kapitel – frågor på, mellan och bortom raderna:

Kapitel 1

På raderna:

Var sitter Freja när Rami kommer till lekplatsen?
Vad har Rami på huvudet?
Vilket land kommer Rami ifrån?
Vad är Frejas sommarparadis?

Mellan raderna:

Varför blir Freja rädd när Rami hoppar av gungan?
Varför längtar Freja hem när hon är i skolan?
Trivs Rami i den nya staden?

Bortom raderna:

Har du hoppat av en gunga i hög fart någon gång? Hur kändes det i så fall?
Har du flyttat till en ny plats? Hur upplevde du det?
Berätta om när du träffade en ny vän senast!

Kapitel 2

På raderna:

Vad längtar Freja efter?
Vad brukar Rami göra på sommarlovet?

Mellan raderna:

Varför längtar Freja till sommaren?

Bortom raderna:

Hur kommer det sig att inte Rami förstår allt som Freja berättar om sin sommar?

Kapitel 3

På raderna:

Vilka djur finns på Frejas mormors och morfars gård?
Hur gammal hade Rami varit när han kom till Sverige?

Mellan raderna:

Varför vill Rami fråga mamma om sitt hemland?
Varför har Rami en klump i magen när han går hem?

Bortom raderna:

Vad tror du skulle kunna hända om Ramis bror blir riktigt arg?
Om du har syskon – Vad brukar hända när ni blir arga på varandra?

Kapitel 4

På raderna:

Var befinner sig Frejas bröder?

Varför blir Frejas mamma glad när hon fick höra om Rami?

Vad säger Frejas klasskamrater om henne?

Vad hade morfar sagt om halsbandet Freja fått i present?

Mellan raderna:

Varför berättar inte Freja allt om sina kompisar för sin mamma?

Bortom raderna:

Morfar älskar Freja över allt annat. Hur kan man veta att någon tycker om en?

Hur ofta brukar du prata med din morfar eller någon annan av dina mor- eller farföräldrar?

Om du har spelat datorspel med några andra, vad är det bästa med det?

Kapitel 5

På raderna:

Hur länge har Rami bott i Sverige?

Mellan raderna:

Varför tycker Rami att Freja är konstig när hon frågar honom om han vill följa med till hennes sommarparadis?

Bortom raderna:

Hur känns det att bli vänner? Ge exempel.

Kapitel 6

På raderna:

Vad gör kvinnan med barnet i lekparken?

Mellan raderna:

Vad menar Rami när han säger att det inte funkar i verkligheten, bara på film?

Varför säger Freja att hon egentligen inte tror på att hjärtat har magiska krafter?

Bortom raderna:

Hur tror du att det skulle kännas att sväva i luften?

Kapitel 7

På raderna:

Vilken färg har hunden?

Vilket mönster har mormors klänning?

Mellan raderna:

Varför blir Freja och Rami svettiga under tidsresan?

Hur kan morfar känna till Rami?

Bortom raderna:

Hur tror du att det kändes när barnen öppnade ögonen mitt på ängen?

Kapitel 8

På raderna:

Var ligger badkläderna?

Mellan raderna:

Varför blir mormor arg på morfar när han klipper syrenerna?

Bortom raderna:

Har du suttit i en syrenberså någon gång? Hur kändes det?

Har du blivit skrämmd av ett djur någon gång? Berätta!

Kapitel 9

På raderna:

Vad säger Freja när de ska hoppa i vattnet?

Vilka färger har trollsländan?

Mellan raderna:

Varför tycker Rami att näckrosbladet är äckligt?

Bortom raderna:

Hur tror du att Freja kan så mycket om djur och natur?

Kapitel 10

På raderna:

Vilken korv gillar mormor?

Vad finns det i gäststugan?

Mellan raderna:

Vad viskar Rami i Frejas öra?

Bortom raderna:

Är du eller känner du någon som är muslim? Vilka fler religioner känner du till?

Kapitel 11

På raderna:

Hur många kor finns det på gården?

Mellan raderna:

Varför drömmer de om en höstfärgad lönn, tror du?

Varför tycker inte Rami om mjölken i ladugården?

Bortom raderna:

Har du besökt en bondgård någon gång? Vilka djur fick du se?

Kapitel 12

På raderna:

Vad heter hästen på gården och hur gammal är hon?

Varför gillar Rami hästar?

Mellan raderna:

Varför ser Rami beundrande på Freja när hon sträcker fram tyglarna mot honom?

Bortom raderna:

Har du ridit någon gång? Minns du vad hästen hette?

Rally är en gammal hund. Har du förlorat något husdjur? Hur kändes det?

Kapitel 13

På raderna:

Vilken ras är Rally?

Vad gjorde morfars gamla sugga med kulingarna?

Mellan raderna:

Varför avlivades morfars gamla sugga?

Varför var inte Rami lika rädd för grisar längre?

Bortom raderna:

Vad betyder uttrycket "De åt som grisar"?

Kapitel 14

På raderna:

Vad luktade det i skogen?

Varför är Freja rädd för vildsvin?

Mellan raderna:

Varför hatar Rami att göra sin mamma besviken?

Bortom raderna:

Tror du att man kan drömma sanndrömmar?

Har du vandrat i en mörk skog någon gång? I så fall, minns du hur det såg ut? Beskriv eller fantisera hur det känns att gå i en tät skog!

Kapitel 15

På raderna:

Vad upptäcker Freja när de återvände till gården?

Hur hade Ramis pappa dött?

Mellan raderna:

Hur hade ankan dött?

Vad hade hänt om inte Freja, Rami och Rally kommit tillbaka till gården i tid?

Varför hade Freja och Rami svårt att sova på kvällen?

Bortom raderna:

Varför tror du att Ramis mamma blev stum när hon fick dödsbudet?

Har du varit med om att någon du känner har dött? Berätta mer om du vill.

Känner du någon som kommer från ett krigsdrabbat land?

Hur tror du det känns att vara med om ett krig?

Kapitel 16

På raderna:

Hur hade Rami firat midsommar tidigare?

Vad skulle Freja och Rami göra direkt efter frukosten nästa dag?

Mellan raderna:

Varför luktade det inte rosor i utedasset?

Bortom raderna:

Vet du något om folkdans?

Hur brukar du fira midsommar?

Kapitel 17

På raderna:

Vilka lekar ingår i femkampen?

Vad brukade Rami spela för spel hemma hos sina kompisar?

Vilka blommor kunde Rami namnen på?

Mellan raderna:

Varför tror du att inte Ramis mamma gillar att han spelar tevespel med vapen?
Hur kommer det sig att raps och lim blommor samtidigt i Frejas sommarparadis?

Bortom raderna:

Vilka blommor gillar du? Försök lista tio olika sorters sommarblommor!

Kapitel 18

På raderna:

Vilken ringdans sjunger morfar?
Vilka siffror träffar Rami på måltavlan?

Mellan raderna:

Varför känner Rami blandade känslor när han får luftgeväret i sina händer?

Bortom raderna:

Har du provat att skjuta luftgevär någon gång? Gillar du vapen? Motivera ditt svar!
Vad tror du att morfar viskar i mormors öra?
Vem tror du vinner säckhoppningen?

Kapitel 19

På raderna:

Vad liknade grädden på jordgubbstårtan?
Vad kan man få veta om man lägger sju sorters blommor under huvudkudden?
Vad gjorde Rami med hästen alldeles på egen hand?

Mellan raderna:

Varför låtsades morfar vara arg när han kom sist i säckhoppningen?

Bortom raderna:

Varför tror du att Rami inte ville veta vem han skulle gifta sig med?

Kapitel 20

På raderna:

Vem ror båten först?

Mellan raderna:

Varför lyser Ramis ögon av stolthet efter ridturen?

Bortom raderna:

Vad betyder det att rida barbacka? Om du har ridit barbacka, kan du förklara hur det känns?

Kapitel 21

På raderna:

Hur många kräftburar lägger de i vattnet?

Vad gjorde Freja och Rami när de väntade på att det skulle bli mörkt?

Mellan raderna:

Varför hade Freja och Rami inte tänkt på hemresan?

Varför vill inte Freja vara med och koka kräftorna?

Bortom raderna:

Har du varit med och fiskat kräftor någon gång? Hur gick det till?

Kapitel 22

På raderna:

Hur många kräftor får de i den första buren?

Vilken färg har levande kräftor?

Mellan raderna:

Vad tror Freja och Rami ska hända om de inte skulle hitta halsbandet?

Bortom raderna:

Hur känns det att tappa bort något som är värdefullt?

Kapitel 23

På raderna:

Var låg halsbandet?

Vad åt Rami på kräftfesten?

Mellan raderna:

Vad betyder hästar och ridning för Rami efter den här resan?

Bortom raderna:

Varför tror du att Ramis mamma skulle ha gillat kräftfesten?

Gillar du kräftor? Vad är din favoritmat?

Kapitel 24

På raderna:

Vad säger Freja när de ska åka tillbaka till nutiden?

Vad heter Frejas lärare?

Mellan raderna:

Varför tror Maria att Freja varit utomlands på höstlovet?

Vad tror du Freja känner när Rami kliver in i klassrummet?

Bortom raderna:

Hur tror du att det är möjligt att Frejas morfar vet om att de gjort en tidsresa?

Tror du att det kommer att vara möjligt med tidsresor i framtiden?

Vilken tid och plats skulle du vilja besöka?

10. Ordgömmor

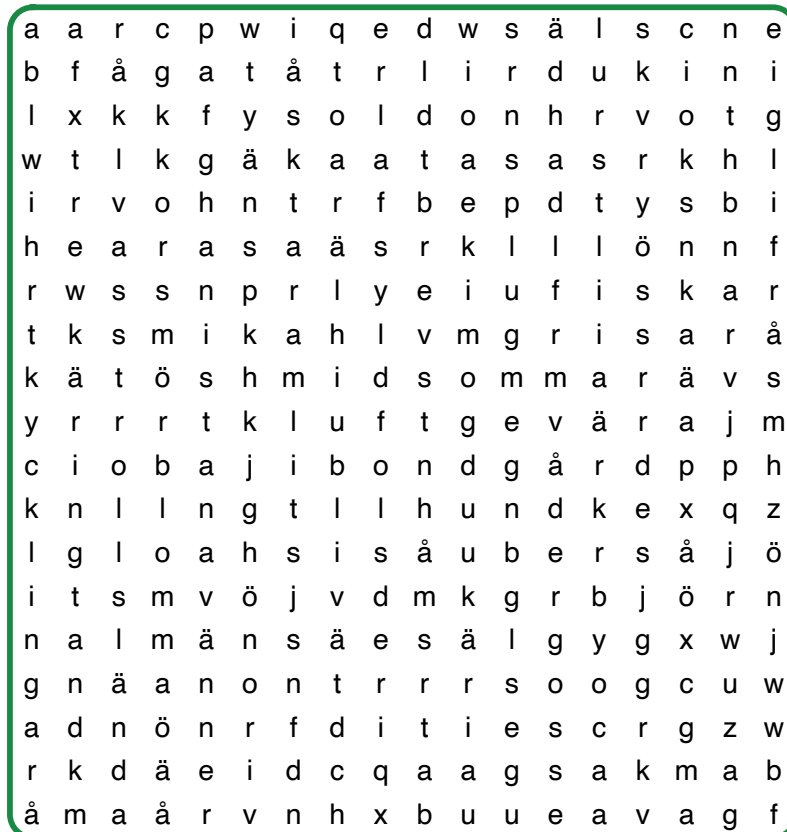
Här nedan följer ett antal ordgömmor som är tillverkade via en skollicens på Skolplus. Vi har fått tillåtelse av Skolplus att använda deras mallar för denna lärarhandledning.

Vi tänker att de kan vara bra att använda under lektioner kopplade till ordklasserna substantiv, adjektiv och verb. Sedan är det alltid välkommet med lite extramaterial att plocka fram för de som behöver.

Substantiv finns i två nivåer, varav den med versaler är enklare. Alla övriga ordgömmor har ord både vågrätt, lodrätt och diagonalt, förutom adjektiv (av någon outgrundlig anledning).
Med reservation för feltryck. 😊

Namn: _____

Substantiv

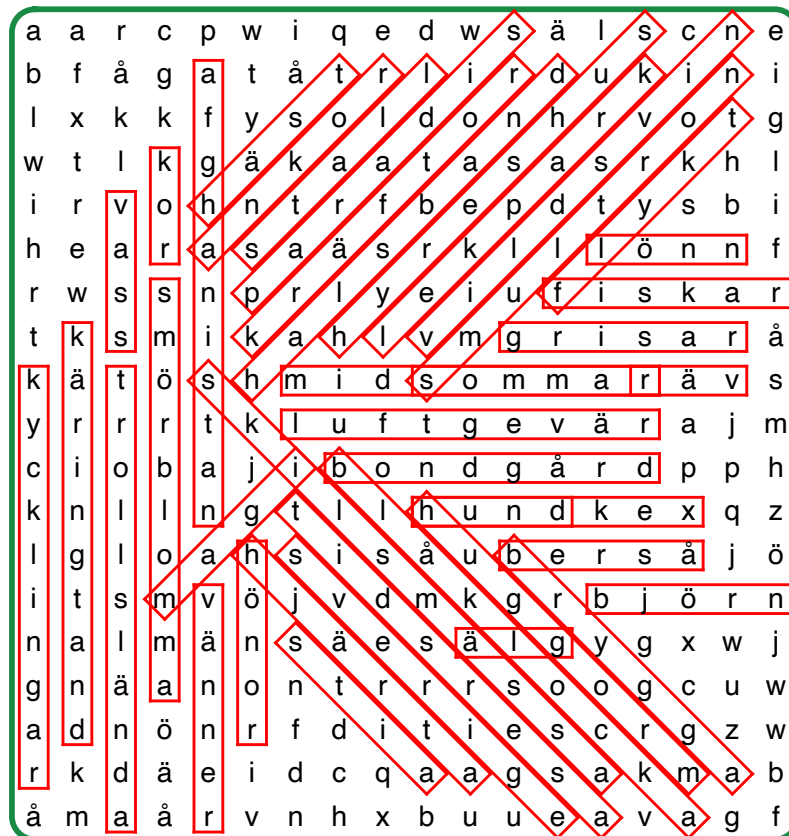

Kan du hitta de här gömda orden?

afghanistan, smörblomma, trollslända, käringtand,
kycklingar, skilsmässa, luftgevär, midsommar, bondgård,
halsband, smultron, blålocka, tidsresa, hyreshus, lekpark,
vildsvin, hundkex, paradiset, huggorm, kräftor, hjärta,
sverige, grisar, brygga, fiskar, sommar, vänner, hönor,
berså, stall, flykt, björn, ankor, hund, magi, stia, lönn, vass,
häst, räva, älg, kor

Namn: _____

Substantiv

Kan du hitta de här gömda orden?

afghanistan, smörblomma, trollslända, käringtand,
kycklingar, skilsmässa, luftgevär, midsommar, bondgård,
halsband, smultron, blåklocka, tidsresa, hyreshus, lekpark,
vildsvin, hundkex, paradiset, huggorm, kräftor, hjärta,
sverige, grisar, brygga, fiskar, sommar, vänner, hönor,
berså, stall, flykt, björn, ankor, hund, magi, stia, lönn, vass,
häst, räv, älg, kor

Namn: _____

Substantiv

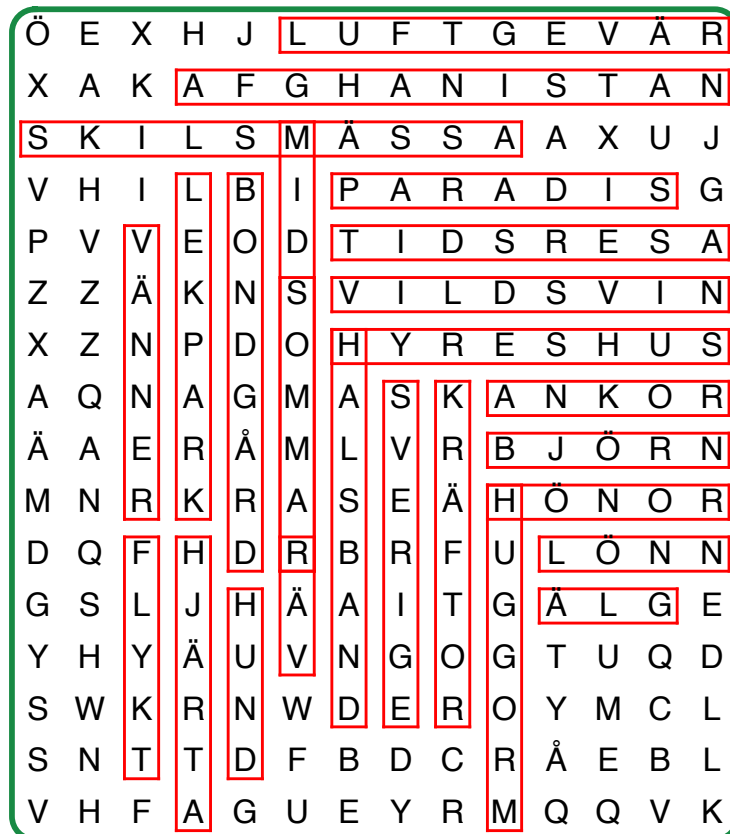

Kan du hitta de här gömda orden?

SKILSMÄSSA, AFGHANISTAN, LUFTGEVÄR,
MIDSOMMAR, VILDSVIN, TIDSRESA,
HYRESHUS, BONDGÅRD, PARADIS, HALSBAND,
SVERIGE, KRÄFTOR, LEKPARK, HUGGORM,
SOMMAR, HJÄRTA, ANKOR, BJÖRN, VÄNNER,
HÖNOR, FLYKT, HUND, RÄV, ÄLG, LÖNN

Namn: _____

Substantiv

Kan du hitta de här gömda orden?

SKILSMÄSSA, AFGHANISTAN, LUFTGEVÄR,
MIDSOMMAR, VILDSVIN, TIDSRESA,
HYRESHUS, BONDGÅRD, PARADIS, HALSBAND,
SVERIGE, KRÄFTOR, LEKPARK, HUGGORM,
SOMMAR, HJÄRTA, ANKOR, BJÖRN, VÄNNER,
HÖNOR, FLYKT, HUND, RÄV, ÄLG, LÖNN

Namn: _____

Adjektiv

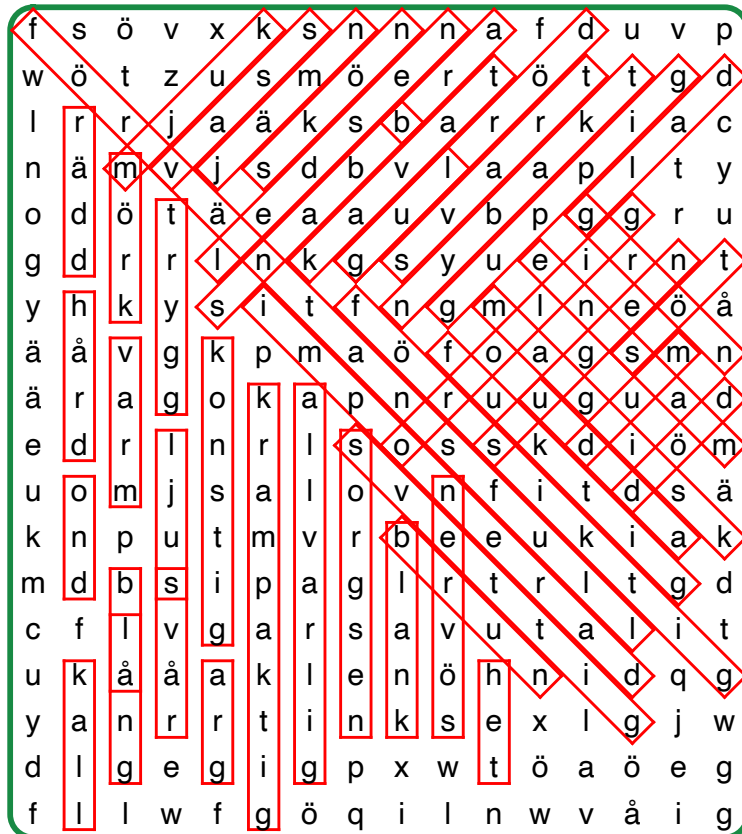
q i k g s å n t t ö y n r m i r n
q b r c l ö a g d r e k u o i a t
n a a b r v n g å s r d n m d q ö
ä g m g a å g v d ö a ö r d ö d p
s f p k l y s e m l k a r ä d d u
b ö a o r o l i g s v a r t m q s
f r k t f u k t i g b l a n k m u
o v t k s v e t t i g e n s a m g
f ä i n a k o n s t i g v a s s ä
ö n g m n l s o r g s e n m j u k
r t h n p y l m a g i s k s r x k
s a e g e o b v s u g e n v ö u e
i n t u u r n a a n b l j u s t y
k s h p j l v e k r a r u d d a e
t f å p o ä r ö r t l b u b r a d
i u r i y n m ö s a v i b n ä e n
g l d g v j d n d v d å g m t b s
p l s z o e c å d ä ö å s z å m l

Kan du hitta de här gömda orden?

krampaktig, förväntansfull, försiktig, imponerad, konstig,
svettig, allvarlig, sorgsen, nybakt, fuktig, magisk, orolig,
gulröd, guppig, nervös, sugen, snabb, svart, ledsen, blank,
ensam, kavat, trygg, skön, lång, svår, mörk, varm, glad,
brun, ljus, kall, hård, rädd, vass, grön, jämn, udda, het,
död, blå, arg, ond, dum, mjuk, söt, gul, bra

Namn: _____

Adjektiv

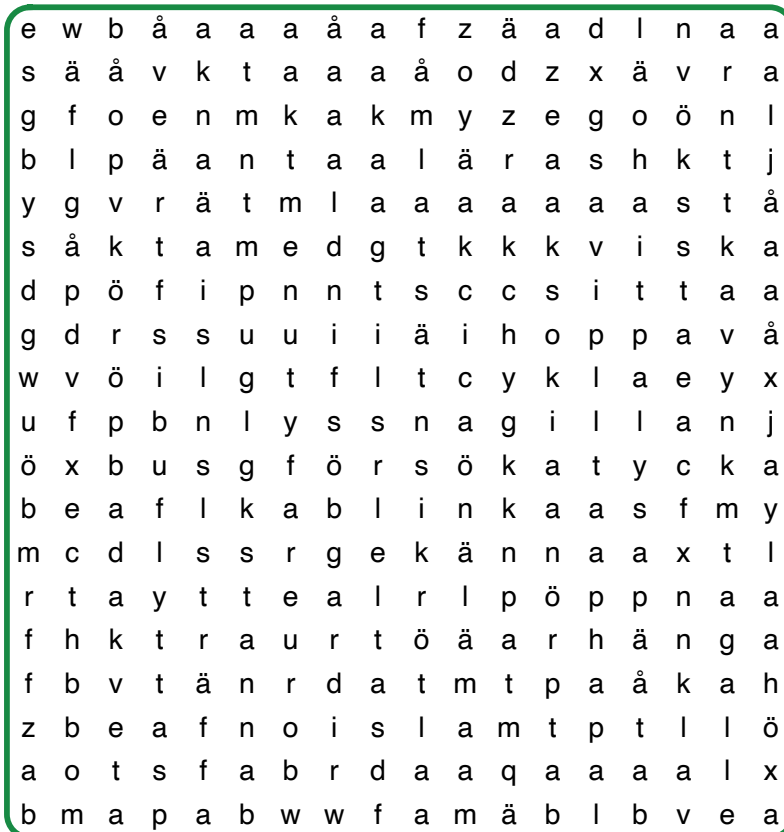

Kan du hitta de här gömda orden?

förväntansfull, imponerad, krampaktig, allvarlig, svettig,
konstig, försiktig, orolig, sorgsen, fuktig, nybakt, guppig,
ledsen, magisk, nervös, sugen, kavat, gulröd, svart, blank,
snabb, trygg, ensam, ljus, udda, mörk, grön, varm, glad,
svår, lång, mjuk, vass, brun, jämn, skön, rädd, hård, kall,
gul, arg, dum, ond, bra, blå, het, död, söt

Namn: _____

Verb

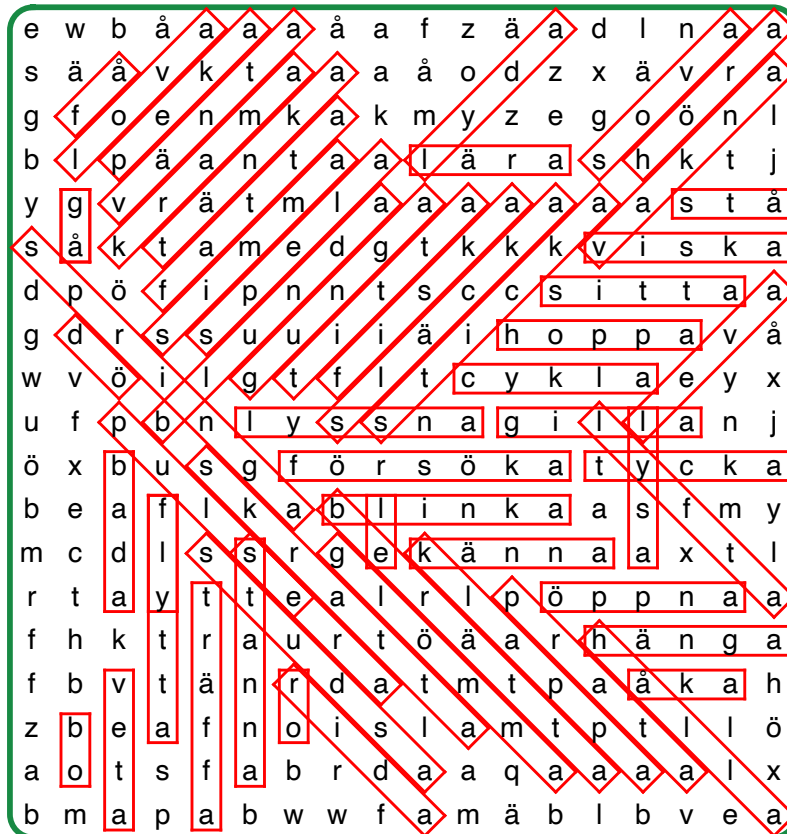

Kan du hitta de här gömda orden?

springa, pulsera, skratta, försöka, lyssna, berätta, stanna,
glömma, träffa, blinka, studsa, blunda, släcka, flytta, sticka,
gunga, klappa, känna, titta, fiska, cykla, gilla, prata, simma,
spela, fatta, hoppa, krama, tänka, sitta, öppna, viska, tycka,
hänga, hålla, vakna, lyfta, vänta, peka, veta, bada, rida, lysa,
leva, lära, lyda, sova, höra, lova, fly, åka, gå, stå, få, le, dö, gå,
se, ro, bo

Namn: _____

Verb

Kan du hitta de här gömda orden?

springa, pulsera, skratta, försöka, lyssna, berätta, stanna,
glömma, träffa, blinka, studsa, blunda, släcka, flytta, sticka,
gunga, klappa, känna, titta, fiska, cykla, gilla, prata, simma,
spela, fatta, hoppa, krama, tänka, sitta, öppna, viska, tycka,
hänga, hålla, vakna, lyfta, vänta, peka, veta, bada, rida, lysa,
leva, lära, lyda, sova, höra, lova, fly, åka, gå, stå, få, le, dö, gå,
se, ro, bo

11. Träna på skiljetecken och stor bokstav

hjärtats hemlighet

kapitel 3

freja tyckte synd om rami han hade inte fått uppleva sådana saker som för henne var självklara nej tänkte freja det var så orättvist hon kände att hon verkligen ville förklara för rami vad hon brukade vara med om varje sommar

freja började berätta om mormor och morfar som bodde på en liten bondgård utanför staden de hade kor en häst grisar ankor höns och en gammal hund gården låg precis bredvid en sjö och de hade en alldeles egen brygga som låg gömd i vassen

så fort sommarlovet började åkte freja dit och hon brukade vara där hela somrarna hon kunde bada fiska abborre vid bryggan springa i skogen med hunden rally cykla på grusvägarna och trä smultron på grässtrån klappa djuren och hjälpa till i ladugården

ibland hände det till och med att en ny kalv föddes hon fick plocka varma ägg till frukost äta nybakta bullar i syrenbersån och krama mormor och morfar hur mycket hon ville precis så som det skulle vara en svensk sommar

rami hade lyssnat tyst hela tiden vissa saker hon berättade om kände han igen saker som han kanske hade sett eller varit med om i afghanistan han hade bara varit fem år när han kom till sverige